

Utrikesutskottets betänkande 2020/21:UU15

Mellanöstern

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande motioner om länder i Mellanöstern. Betänkandet fokuserar framför allt på motioner som rör länderna Irak, Iran, Israel, Palestina, Syrien och Turkiet. Utskottet föreslår att riksdagen avslår alla motionsyrkanden.

I betänkandet finns 8 reservationer (M, SD, V, KD).

Behandlade förslag

Drygt 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19, 2019/20 och 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet.....	6
Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina.....	15
Internationell skyddsstyrka i Hormuzsundet	24
Motioner för förenklad beredning	25
Reservationer	26
1. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (M).....	26
2. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (SD)	27
3. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (V)	29
4. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (KD)	30
5. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (M).....	31
6. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (SD)	32
7. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (V)	34
8. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (KD)	38
Särskilda yttranden	40
1. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (V)	40
2. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (L).....	40
3. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (C)	41
4. Fredsprozessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (L).....	42
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	43
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	43
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	44
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	49
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	55

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
 2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
 2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
 2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 11 och 13,
 2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
 2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
 2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
 2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 29–31,
 2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 i denna del,
 2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14,
 2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
 2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,
 2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
 2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
 2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,
 2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och
 2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

2. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,
 2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 2–20 och 22,
 2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 6,
 2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 38 och 39,
 2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12 i denna del och
 13,
 2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5,
 2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,
 2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 43–45 och
 2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och
 20.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (KD)

3. Internationell skyddsstyrka i Hormuzsundet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2819 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2020/21:2775 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12.

4. Motioner för förenklad beredning

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 15 april 2021

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M), Markus Wiechel (SD), Jamal El-Haj (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Margareta Cederfelt (M), Björn Söder (SD), Lars Adaktusson (KD), Annika Strandhäll (S), Mats Nordberg (SD), Camilla Hansén (MP), Magnus Ek (C), Diana Laitinen Carlsson (S), Joar Forssell (L) och Jasenko Omanovic (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande motioner som rör länder i Mellanöstern från den allmänna motionstiden under riksmötena 2018/19, 2019/20 och 2020/21. Utskottet har valt att fokusera på motioner som rör frågor relaterade till länderna Irak, Iran, Israel, Palestina, Syrien och Turkiet. Av motionsyrkandena behandlas ett trettiotal i förenklad ordning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018. Utskottets senaste betänkande med fokus på Mellanöstern var betänkande 2017/18:UU14.

Utskottet följer löpande utvecklingen i regionen och har regelbundet fått information av tidigare kabinetssekreterare Annika Söder och nuvarande kabinetssekreterare Robert Rydberg, båda från Utrikesdepartementet, om frågor som rör Mellanöstern på EU:s utrikesministermöten.

Under de senaste tre riksmötena har utskottet tagit emot flera högnivåbesök med bäring på regionen. Den 9 maj 2019 tog utskottet emot Jamie McGoldrick, FN:s vice särskilda koordinator för fredsprocessen i Mellanöstern samt koordinator för de ockuperade palestinska områdena. Den 23 oktober 2019 tog utrikesutskottet tillsammans med ledamöter från EU-nämnden emot ett besök av EU:s särskilda representant för fredsprocessen i Mellanöstern ambassadör Susanna Terstal.

Ledamöter från utskottet deltog i den irakiske talmannen Mohamed Al Hakims besök hos talmannen den 15 maj 2019

Utskottet har även tagit del av föredragningar relaterade till regionen. Den 25 april 2019 fick utskottet information om situationen för barn med koppling till Sverige i f.d. Daesh-kontrollerade områden från kabinetssekreterare Annika Söder m.fl. från Utrikesdepartementet. Den 7 november 2019 informerade kabinetssekreterare Annika Söder m.fl. utskottet om utvecklingen i Iran.

Utskottet hade en överläggning den 11 oktober 2019 med utrikesminister Ann Linde om regeringens ståndpunkt om Syrien inför EU:s utrikesministermöte den 14 oktober 2019.

Den 18–19 november 2019 besökte en delegation från utskottet Lund och Malmö och besökte då bl.a. Centrum för Mellanösternstudier vid Lunds universitet.

Utskottets överväganden

Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om minoriteter och om frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD) samt särskilt yttrande 1 (V) och 2 (L).

Motionerna

Minoriteters situation i Irak, Iran, Syrien och Turkiet

I kommittémotionerna 2018/19:1380 yrkande 1, 2019/20:755 yrkande 1 och 2020/21:669 yrkande 1, alla tre av Markus Wiechel m.fl. (SD), anförs att regeringen ska erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak. I kommittémotionerna 2019/20:755 yrkande 2 och 2020/21:669 yrkande 2, båda av Markus Wiechel m.fl. (SD), anförs att regeringen ska verka för mer självstyre i kurddominerade områden i Syrien, Turkiet och Iran. Vidare anför motionärerna i samma motioner yrkande 3 att regeringen ska verka för att grundläggande mänskliga rättigheter för kurder i Syrien, Turkiet och Iran respekteras. I kommittémotion 2019/20:756 yrkande 13 av Markus Wiechel m.fl. (SD) anförs att regeringen ska vidta åtgärder för att arbeta för en säker zon för kristna minoriteter i Irak och Syrien. I kommittémotion 2019/20:2818 yrkande 31 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att en säker zon bör upprättas i Irak.

Erkännande av folkmord

I kommittémotionerna 2019/20:762 och 2020/21:689 yrkande 2, båda av Markus Wiechel m.fl. (SD), anförs att regeringen med anledning av resolution 2091 bör erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien som folkmord. I kommittémotion 2020/21:2776 yrkande 32 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att regeringen bör verka för ett erkännande av folkmordet 2014 på kristna folkgrupper och yazidier i Irak. Även i kommittémotion 2019/20:2818 yrkande 29 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att regeringen bör erkänna händelserna 2014 som ett folkmord med hänvisning till att Europaparlamentet har gjort så.

I kommittémotionerna 2018/19:1384, 2019/20:774 och 2020/21:689 yrkande 1, alla tre av Markus Wiechel m.fl. (SD), och i kommittémotion

2020/21:2776 yrkande 33 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att regeringen formellt bör erkänna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket 1915.

Lagföring av brott som folkmord, brott mot mänskligheten och/eller krigsbrott

I kommittémotionerna 2019/20:758 och 2020/21:648, båda av Markus Wiechel m.fl. (SD), yrkas att regeringen ska ta initiativ till en internationell koalition med syftet att granska ledare som bistått Islamiska staten. I kommittémotionerna 2019/20:2818 yrkande 30 och 2020/21:2776 yrkande 34, båda av Lars Adaktusson m.fl. (KD), anförs att en internationell ad hoc-domstol bör upprättas för Islamiska statens brott. I partimotion 2019/20:3357 yrkande 14 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) anförs att Sverige ska verka för att de krigsförbrytelser som har begåtts under kriget i Syrien utreds av Internationella brottmålsdomstolen (ICC), eller genom någon annan lämplig rättsskipningsprocess, oavsett vilken gruppering som misstänks ha begått övergreppen.

Fredsskapande åtgärder

I partimotion 2019/20:2830 yrkande 12 i denna del av Ulf Kristersson m.fl. (M) och i kommittémotion 2020/21:3204 yrkande 19 i denna del av Hans Wallmark m.fl. (M) anförs att Sverige bör bidra till en fredlig lösning av pågående konflikter i Mellanöstern genom multilaterala organisationer, i första hand genom EU, men även genom FN. Sverige bör aktivt stötta de fredsprocesser, förhandlingsförsök och medlingar som pågår i regionen. I motion 2020/21:3204 anför motionärerna även i yrkande 19 denna del att EU i likhet med USA saknar ett gemensamt förhållningssätt i Iranpolitiken, inklusive sanktionspolitiken.

Stöd till konfliktdrabbade

I kommittémotion 2020/21:676 yrkande 1 av Markus Wiechel m.fl. (SD) anförs att regeringen bör ta fram en tydligare strategi för Syrien-krisen, där fokus ligger på att erbjuda stöd till civila inne i Syrien och att det inte ska beviljas stöd till parter som riskerar att förvärra läget i landet eller försvåra fredsprocessen.

I kommittémotionerna 2019/20:755 yrkande 4 och 2020/21:669 yrkande 4, båda av Markus Wiechel m.fl. (SD), anförs att regeringen ska ge ett utökad stöd till kurddominerade områden i Mellanöstern. I samma motioner yrkande 5 anförs att regeringen ska stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare. I kommittémotion 2019/20:756 yrkande 11 och 2020/21:652 yrkande 11, båda av Markus Wiechel m.fl. (SD), anförs att regeringen i ett internationellt sammanhang bör intensifiera sina insatser och verka för att uppmärksamma humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak.

Utskottets ställningstagande

Minoriteters situation i Irak, Iran, Syrien och Turkiet

Befolkningen i Mellanöstern utgörs av en mångfasetterad mosaik med ett antal etniska och religiösa minoriteter. Under det senaste decenniet har konflikter med etniska och religiösa skiljelinjer intensifierats i flera länder och den geopolitiska rivaliteten i regionen har förstärkts. Minoriteter är och har varit bland de mest utsatta grupperna för konflikternas konsekvenser och efterverkningar. Likaså när respekten för mänskliga rättigheter inte upprätthålls av stater som är svaga eller repressiva slår det hårdast mot utsatta grupper som t.ex. minoriteter. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen i förra årets utrikespolitiska deklaration (prot. 2019/20:73) uttalade att kurder, kristna och andra minoriteter i Mellanöstern måste skyddas.

Situationen i de fyra aktuella länderna skiljer sig åt, men utskottet konstaterar att det är en nyckel till ett demokratiskt, sammanhållet och långsiktigt stabilt samhälle att alla grupper, inte minst minoriteter, känner sig inkluderade och delaktiga i ett lands styre. För att uppnå fred och försoning krävs breda och inkluderande politiska processer och långsiktigt hållbara politiska lösningar på de konflikter som under så lång tid har destabiliserat denna del av Mellanöstern.

Utskottet vill uttrycka sitt stöd för bevarandet av ländernas multietniska och multireligiösa samhällen. Utskottet konstaterar vidare i likhet med i sitt senaste betänkande om Mellanöstern 2017/18:UU14 att frågor som rör självstyre för olika grupper måste lösas genom demokratiska processer inom respektive land och i linje med ländernas författningar.

När det gäller Irak konstaterar utskottet att inrikespolitiken i Irak fortfarande präglas av motsättningar mellan olika etniska och sekteristiska grupper. Det säkerhetspolitiska läget förblir skört och risken för nya konflikter kvarstår. Det är betydelsefullt för Iraks framtida stabilitet hur relationen utvecklas mellan det kurdiska styret i norr och centralregeringen i Bagdad.

EU har i flera rådsslutsatser, senast i juli 2019, upprepat sitt stöd för Iraks enighet, suveränitet och territoriella integritet och betydelsen av att Irak har ägarskap över sitt lands interna politiska processer och reformprocesser. Vidare anges i nämnda rådsslutsatser att det fulla deltagandet av alla delar av det irakiska samhället, inklusive etniska minoriteter, måste säkras på nationell, regionala och lokal nivå. I rådsslutsatserna uppmanas både den irakiska regimen och det kurdiska regionala styret att upprätthålla en dialog baserad på Iraks konstitution.

EU har vid flera tillfällen fördömt övergreppen i Syrien mot religiösa och etniska minoriteter. Den syriska regimen ovlja att nå en långsiktig politisk lösning på konflikten, i kombination med dess ökade förtryck av och övergrepp mot befolkningen, riskerar att försvåra förutsättningarna för hållbar fred i Syrien. Instabiliteten i landet kan förväntas bestå under överskådlig tid. I ett uttalande från den 6 mars 2020 uppmanar EU:s utrikesministrar den syriska regimen att återgå till förhandlingsbordet och upprepar att en hållbar

lösning på konflikten förutsätter en trovärdig politisk övergång som förhandlas av de syriska parterna inom den FN-ledda Genève-processen i linje med FN:s säkerhetsrådsresolution 2254 och Genève-kommunikén från 2012. EU fortsätter att stödja den syriska statens enighet, suveränitet och territoriella integritet. När det gäller kurdernas ställning i Syrien framhåller utskottet i likhet med i betänkande 2018/19:UU8 att en viktig förutsättning för att nå en politisk lösning är en så bred oppositionsplattform som möjligt som kan tala med en röst, formulera en vision för landet och ge tillräckliga försäkringar till minoriteter att de har en plats i Syriens framtid.

När det gäller Iran har EU senast i rådsslutsatserna den 4 februari 2019 med hänvisning till etniska och religiösa minoriteters rättigheter uppmanat Iran att följa de internationella konventioner som landet anslutit sig till och att fullt ut respektera mänskliga rättigheter.

Utskottet ser med oro på att Turkiets relationer med kurdiska grupper har försämrats. Utskottet har tidigare uttalat sig om mänskliga rättigheter för personer som tillhör minoriteter i Turkiet (t.ex. i bet. 2019/20:UU15). Såväl Sverige som EU har fördömt den turkiska militära offensiven på syriskt territorium som ett brott mot FN-stadgans våldsförbud och ett brott mot folkrätten. Utskottet konstaterar att Turkiets EU-närmande helt har avstannat. I EU:s rådsslutsatser från juni 2019 konstaterades återigen att Turkiet rör sig allt längre bort från EU, och att förhandlingar om EU-medlemskap därför inte är aktuella.

När det gäller frågan i två motionsyrkanden om att inrätta en ”säker zon” för att skydda etniska och religiösa minoriteter i Irak och/eller Syrien konstaterar utskottet att det inte finns förutsättningar för ett sådant beslut av FN:s säkerhetsråd. Det krävs en samsyn inom FN:s säkerhetsråd för att uppnå ett trovärdigt beslut om att inrätta och med vapenmakt upprätthålla en säker zon och att länderna i fråga efterfrågar det. Tidigare erfarenheter av säkra zoner visar att det är svårt att upprätthålla sådana zoner för utsatta minoriteter och att det finns en risk att sådana zoner kan bli en dödsfälla för redan utsatta människor.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2018/19:1380 yrkande 1, 2019/20:755 yrkandena 1–3, 2019/20:756 yrkande 13 2019/20:2818 yrkande 31 och 2020/21:669 yrkandena 1–3.

Erkännande av folkmord

När det gäller frågan om erkännande av folkmord i fråga om händelserna i Irak och Syrien 2014 konstaterar utskottet att denna fråga bl.a. har behandlats i utskottets förra betänkande om Mellanöstern, betänkande 2017/18:UU14. Utskottet konstaterade då att FN:s säkerhetsråd i resolution 2393 (2017) uttalade sig om att vissa av de handlingar som begicks i Syrien 2014 kan röra sig om krigsbrott eller brott mot mänskligheten. I en rapport från en oberoende utredningskommission utsedd av FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) för Syrien från 2016 beskrevs de omfattande övergreppen på yazidier

som folkmord. MR-rådet har därefter i flera resolutioner uttalat att brott mot mänskligheten och krigsbrott sannolikt har begåtts i Syrien, t.ex. i resolution 36/20 (2017). Såväl EU-parlamentet som Europarådets parlamentariska församling antog under 2016 resolutioner som slår fast att Daeshs systematiska övergrepp mot personer som tillhör minoriteter ska klassas som krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord. I EU:s strategi för Irak från januari 2018 anges att de kränkningar av lokalbefolkningars och minoriteters mänskliga rättigheter som har skett under konflikten sannolikt rör sig om brott mot mänskligheten. Utskottet påminner slutligen om sitt tidigare ställningstagande när det gäller erkännande av folkmord (bl.a. uttryckt i ovan nämnda betänkande), nämligen att det i princip inte ankommer på riksdagen som ett representativt organ att göra folkrättsliga ställningstaganden. Utskottets principiella uppfattning är alljämt att det är genom forskning, fri debatt och rättsliga prövningar som det avgörs hur historiska händelser och förlopp ska definieras.

När det gäller yrkanden om att regeringen formellt bör erkänna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket 1915 konstaterar utskottet att denna fråga har behandlats av utskottet flera gånger, och dess ståndpunkt har kommit till uttryck i betänkande 2009/10:UU9. Utskottet uttalade då att det är viktigt att de massakrer som har drabbat armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontiska greker kan diskuteras öppet, och att det för detta krävs öppenhet och förutsättningslös historisk forskning. Utskottet underströk vikten av att det internationella forskarsamfundet ges bästa möjliga förutsättningar för oberoende studier och diskussion om etniska och religiösa minoriteter vid upplösningen av det osmanska imperiet. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena i frågan. Vid voteringen i kammaren vann den reservation som lades fram av ledamöter från S, MP och V, där det yrkades att riksdagen borde tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige ska erkänna förföljelse av kristna i Osmanska riket som folkmord (skr. 2009/10:206). Regeringen meddelade i skrivelse 2013/14:75 att frågan var slutbehandlad. Även i detta fall påminner utskottet om sitt tidigare ställningstagande om att det i princip inte ankommer på riksdagen som ett representativt organ att göra folkrättsliga ställningstaganden. Utskottets principiella uppfattning är alljämt att historiska händelser ska definieras genom forskning, fri debatt och rättsliga prövningar.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2018/19:1384, 2019/20:762, 2019/20:774, 2019/20:2818 yrkande 29, 2020/21:689 yrkandena 1 och 2 samt 2020/21:2776 yrkandena 32 och 33.

Lagföring av brott som folkmord, brott mot mänskligheten och/eller krigsbrott

Utskottet anser att det är mycket angeläget att få till stånd ansvarsutkrävande och lagföring för de terrorhandlingar och allvarliga brott som har begåtts inom ramen för de väpnade konflikterna i Syrien och Irak. Personer som har

medverkat till allvarliga brott ska ställas till svars och dömas för sina handlingar. Det är en grundläggande förutsättning för att ge rättvisa och upprättelse till alla dem som fallit offer för Daeshs övergrepp i Irak och Syrien men också för att förebygga så att dessa brott inte begås igen och för att skapa förutsättningar för en hållbar fred i regionen. I första hand bör lagföring ske där brotten har begåtts eftersom det är där förövare, brottsoffer och vittnen finns.

Utskottet konstaterar att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) enligt sin stadga har behörighet att utreda brott som kan utgöra folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott. En stat kan ansluta sig till stadgan eller ge en särskild förklaring som ger ICC behörighet över dess territorium eller av dess medborgare. FN:s säkerhetsråd kan ge ICC behörighet även utan den berörda statens samtycke.

Utskottet välkomnar att EU och Sverige konsekvent har uppmanat säkerhetsrådet att hänskjuta situationen i Syrien till ICC, i de delar som faller under ICC:s jurisdiktion, och aktivt uppmanar Irak att ansluta sig till Romstadgan. Utskottet beklagar att FN:s säkerhetsråd är blockerat när det gäller frågan om att hänskjuta händelserna i Irak och Syrien 2014 till ICC. Utskottet noterar att regeringen arbetar med likasinnade länder och andra partners om möjligheterna till ett alternativt tillvägagångssätt, inklusive möjligheten att inrätta en internationell tribunal eller liknande som komplement till nationell lagföring. I sådana diskussioner vill utskottet understryka vikten av att parterna säkerställer att rättssäkerheten i sådana lagföringsprocesser kan garanteras.

Sverige stödjer FN:s bevisinsamlingsmekanismer för brott begångna i Syrien (IIIM) och för brott begångna av Daesh i Irak (Unitad). Sverige bidrar finansiellt till IIIM och med personal bestående av utredare från Polismyndigheten till Unitad. Det finns även planer från regeringens sida att ingå ett samarbetsavtal med Unitad för att underlätta för våra brottsbekämpande myndigheter att ta del av den bevisning Unitad samlar in.

I sammanhanget kan också nämnas Sveriges engagemang sedan 2015 i den globala koalitionen mot Daesh, vars övergripande mål är att bekämpa terrororganisationen. Sveriges deltagande i koalitionen militära insats i Irak, OIR, syftar till att stödja Irak för att bättre kunna bekämpa Daesh samt skapa förutsättningar och strukturer för att landet självt ska kunna stå för sin långsiktiga säkerhet. Utskottet har senast behandlat denna insats i betänkande 2020/21:UFöU2.

Genom svenskt utvecklingsbistånd som förmedlas inom Sveriges strategi för utvecklingssamarbetet med Irak 2017–2021 och genom Syrienkrisstrategin, som nyligen förlängdes till 2023 ger Sverige också stöd till ansvarsutkrävande för brott begångna av Daesh i Irak och ansvarsutkrävande och försoning i Syrien.

I sammanhanget vill utskottet också nämna att svensk domstol har en vidsträckt behörighet att döma över såväl brott som folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, oavsett var brotten har begåtts och vem

som har begått dem. Eftersom flera av brotten inte heller preskriberas är det också möjligt att utreda och lagföra dem även om en lång tid förflutit. Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen utreder tillsammans med Åklagarmyndigheten brottslig verksamhet om sådan misstänks föreligga, till exempel folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsbrott.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2019/20:758, 2019/20:2818 yrkande 30, 2019/20:3357 yrkande 14, 2020/21:648 och 2020/21:2776 yrkande 34.

Fredsskapande åtgärder

I likhet med vad utskottet har konstaterat i betänkande 2017/18:UU14 och som konstaterats återkommande i resolutioner av FN:s säkerhetsråd, i EU:s rådsslutsatser och av Sveriges regering är lösningen på konflikten i Syrien politisk. Utskottet betonar vikten av att det internationella samfundet agerar samfällt för en lösning på Syrienkrisen. Utskottet betonar på samma vis som i betänkande 2017/18:UU14 att de regionala aktörerna måste bidra positivt till att nå en fredlig lösning på konflikten i Syrien. Utskottet har vid flera tillfällen betonat vikten av att FN:s säkerhetsråd tar sitt ansvar för en fredlig lösning i Syrien och konstaterar att säkerhetsrådet – framför allt till följd av Rysslands inställning – har förhållit sig alltför passivt under alltför lång tid. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet fortfarande centralt att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolution 2254 (2015). I resolutionen uttrycks stöd för en syriskledd och syriskägd politisk transition som bygger på den s.k. Genèvekommunikén från juni 2012. I resolutionen uttrycker säkerhetsrådet vidare stöd för en politisk process som underlättas av FN och som utmynnar i ett trovärdigt och inkluderande övergångsstyre i Syrien, antagande av en ny konstitution och genomförande av fria och demokratiska val.

När det gäller Irak har våldsnivåerna minskat efter att Daesh tryckts tillbaka. Som utskottet tidigare konstaterat i betänkandet är det betydelsefullt för Iraks framtida stabilitet hur relationen mellan det kurdiska styret i norr och centralregeringen i Bagdad utvecklas. Efter upptrappningen i början av 2020 har riskerna för ytterligare destabilisering av Irak ökat. Sveriges deltagande i koalitionens militära insats i Irak, OIR, syftar till att stödja Irak för att bättre kunna bekämpa Daesh samt att skapa förutsättningar och strukturer för att landet självt ska kunna stå för sin långsiktiga säkerhet. Som tidigare nämnts har EU i flera rådsslutsatser, senast i juli 2019, upprepat sitt stöd för Iraks enighet, suveränitet och territoriella integritet och betydelsen av att Irak har ägarskap över sitt lands interna politiska processer och reformprocesser. Vidare har EU uttalat sig om vikten av att kvinnor, ungdomar, civilsamhället och alla delar av det irakiska samhället till fullo deltar på nationell, regional och lokal nivå. I rådsslutsatserna uppmanas både den irakiska regimen och det kurdiska regionala styret att upprätthålla en dialog baserad på Iraks konstitution.

Utskottet konstaterar att Iran är inblandat i flera av Mellanösterns konflikter och därmed har ett ansvar för den regionala utvecklingen. De politiska spänningarna mellan Iran och Saudiarabien påverkar hela regionen negativt. Utskottet anser att det är essentiellt för den säkerhetspolitiska situationen i Mellanöstern att den kärntekniska överenskommelsen med Iran bevaras. Iran måste återgå till full efterlevnad, samtidigt som USA återansluter sig.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2019/20:2830 yrkande 12 i denna del och 2020/21:3204 yrkande 19 i denna del.

Stöd till konfliktdrabbade

Kriget i Syrien har pågått sedan 2011 och resulterat i en av världens värsta och mest utdragna humanitära katastrofer. Den syriska regimen hänsynslösa krigföring mot sin egen befolkning och Daeshs fruktansvärda härjningar, har krävt hundratusentals dödsoffer och tvingat över 14 miljoner människor på flykt.

Regeringens regionala strategi för Syrienkrisen är ett viktigt verktyg för att bidra till att lindra konsekvenserna av konflikten i Syrien för den syriska civilbefolkningen. Under fem år har Sverige genom strategin kunnat bidra till att stärka motståndskraften för människor på flykt, t.ex. genom yrkesutbildning och skapande av arbetstillfällen, såväl i Syrien som i grannländerna. Utgångspunkten är att människor som vill och kan vara kvar i Syrien ska få stöd att leva ett så värdigt liv som möjligt. I oktober 2019 sköt regeringen till 100 miljoner kronor för att särskilt stödja återhämtningen i nordöstra Syrien. Den 17 december förra året fattade regeringen beslut om att ändra och förlänga strategin för Syrienkrisen t.o.m. 2023, med en totalvolym för perioden 2016–2023 om ca 3,2 miljarder kronor. I strategin klargörs att inga resurser ska kanaliseras genom väpnade grupper, att Sverige inte ska samarbeta med den syriska regimen och att svenskt utvecklingssamarbete inte ska utnyttjas i politiskt syfte. Strategin möjliggör insatser i Syrien samt i angränsande länder som Libanon, Jordanien och Turkiet. Utskottet understryker vikten av att verksamheten inom ramen för strategin stärker mänskliga rättigheter för alla syrier och främjar en dialog mellan olika grupper i samhället för en framtida fredlig samexistens.

Sverige är också en av de största givarna av humanitärt stöd i Syrienkrisen. Sedan 2011 har Sverige allokerat 3,4 miljarder kronor till den internationella humanitära responsen i Syrien, inklusive 529 miljoner kronor under 2020.

I EU:s strategi för Syrien från 2017 konstateras att EU kommer att vara redo att hjälpa till med Syriens återuppbyggnad först när en övergripande, trovärdig och inkluderande politisk övergångsprocess, framförhandlad av de syriska parterna i konflikten på grundval av FN:s säkerhetsrådsresolution 2254 (2015) och Genèvekommunikén från 2012, är på god väg. För närvarande är den syriska regimen föremål för sanktioner från EU, och en politisk lösning på konflikten ter sig avlägsen.

I likhet med det gemensamma utrikes och försvarsutskottet (bet. 2020/21:UFöU2) konstaterar utrikesutskottet att behovet av återuppbyggnadsinsatser och humanitärt stöd fortfarande är stort i Irak. Runt 4,1 miljoner irakier är i behov av humanitär hjälp. Cirka 1,4 miljoner internflyktingar har ännu inte kunnat återvända hem på grund av säkerhetsläget och avsaknaden av fungerande samhällstjänster. Sverige har ett bilateralt utvecklingssamarbete som under åren 2017–2021 uppgår till 1 miljard kronor. En betydande del av stödet går till insatser för återuppbyggnad och stabilisering efter konflikten med Daesh. Sverige har sedan 2015 bidragit med knappt 368 miljoner kronor till FN:s utvecklingsprogram UNDP:s stabiliseringsfond. Denna fond finansierar återuppbyggnad av infrastruktur såsom skolor, sjukvårdsinrättningar, vatten och elnät. Detta arbete är grundläggande för att förbättra minoriteters livsvillkor då de är procentuellt överrepresenterade bland de som tvingats fly sina hem. Sveriges stöd till Irak inkluderar också humanitärt stöd som sedan 2014 uppgår till ca 955 miljoner kronor.

Utskottet noterar vidare att Sveriges strategi för utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika under perioden 2021–2025 bl.a. ska verka för fredliga och inkluderande samhällen.

Utskottet konstaterar att Sveriges utvecklingssamarbete ska präglas av ett rättighetsperspektiv och av fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet innebär att de mänskliga rättigheterna och demokrati ska ses som grundläggande för utveckling. Ett sådant förhållningssätt ska innebära ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer för varje insats så att människor, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter.

När det gäller ett motionsyrkande om att regeringen ytterligare bör verka för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak konstaterar utskottet precis som i betänkande 2017/18:UU14 att det är oacceptabelt och i strid med folkrätten att medvetet förstöra byggnader och föremål för att rensa områden från en viss grupps kulturella referenser. Både EU och FN har vid flera tillfällen fördömt Daeshs handlingar som syftar till att förstöra kulturarv, t.ex. i säkerhetsrådets resolution 2347 (2017). Sverige ger bidrag till FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) och dess arbete till skydd för kulturarv. Statens museer för världskultur har fått extra medel för arbetet med hotat kulturarv i bl.a. Syrien och Irak.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2019/20:755 yrkandena 4 och 5, 2019/20:756 yrkande 11, 2020/21:652 yrkande 11, 2020/21:669 yrkandena 4 och 5 samt 2020/21:676 yrkande 1.

Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina.

Jämför reservation 5 (M), 6 (SD), 7 (V) och 8 (KD) samt särskilt yttrande 3 (C) och 4 (L).

Motionerna

Fredsprocessen i Mellanöstern

I partimotion 2019/20:2830 yrkande 12 i denna del av Ulf Kristersson m.fl. (M) och i kommittémotion 2020/21:3204 yrkande 19 i denna del av Hans Wallmark m.fl. (M) anförs att Sverige bör bidra till en fredlig lösning av pågående konflikter i Mellanöstern genom multilaterala organisationer, i första hand genom EU, men även genom FN. En konstruktiv roll för Sverige i Israel-Palestina-konflikten förutsätter en mer nyanserad position till parterna och ödmjukhet inför konfliktens enorma komplexitet. I kommittémotion 2019/20:768 yrkande 3 av Björn Söder m.fl. (SD) anförs att följande behöver uppnås för att det ska bli en varaktig fred för båda parter. De palestinska grupperna måste vara beredda att erkänna Israel som en judisk stat, upphöra med terrorism och ta avstånd från antisemitism, medan Israel måste förhindra sammandrabbningar mellan bosättare och palestinier på Västbanken. I kommittémotionerna 2019/20:768 yrkande 6 och 2020/21:691 yrkande 5, båda av Björn Söder m.fl. (SD), anförs att Sverige formellt bör erkänna Jerusalem som Israels huvudstad.

I kommittémotion 2019/20:135 yrkande 3 av Håkan Svenneling m.fl. (V) anförs att Sverige kraftfullt bör agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående. Motionärerna anför i yrkande 4 att regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättningsprodukter samt agera för att en sådan blir obligatorisk i hela EU. Vidare anför motionärerna i yrkande 5 att regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar. Motionärerna anför i yrkande 8 att Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs. I samma motion yrkande 9 anförs att Sverige bör ta initiativ inom FN och EU för att stoppa rivningarna av palestinska byggnader, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och att de familjer och samhällen som drabbats kompenseras. Motionärerna anför i yrkande 10 att Sverige i fortsatta förhandlingar bör driva frågan om att flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras.

Vidare anför motionärerna i yrkande 11 att Sverige som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU ska kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas. I samma motion yrkande 12 anförs att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera tydligt och kraftfullt för att såväl israeler som palestinier som gjort sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfallskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta. Vidare anförs i yrkande 13 att Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning inom EU och FN gentemot Israels sabotage av humanitära insatser. Motionärerna anför i yrkande 14 att Sverige inom ramen för EU och FN bör verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfallskrig mot Gazaremsan. I samma motion yrkande 15 anför motionärerna att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera för att såväl israeler som palestinier som gjort sig skyldiga till brott mot internationell rätt i anslutning till the Great March of Return ska ställas inför rätta. Motionärerna anför i yrkande 16 att Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningarna av Ship to Gaza och de som utfört dem, ställs inför rätta för brott mot folkrätten. Vidare anför motionärerna i yrkande 17 att Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas ark genomförs.

I samma motion yrkande 22 anförs att Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken.

I kommittémotionerna 2019/20:2818 yrkande 39 och 2020/21:2776 yrkande 45, båda av Lars Adaktusson m.fl. (KD), anförs att Sverige bör ta avstånd från och fördöma BDS-rörelsen för dess spridande av antisemitiska föreställningar och hat mot staten Israel samt att uppmana till att inte stödja eller finansiera dess projekt.

Israel

I partimotion 2019/20:2830 yrkande 13 av Ulf Kristersson m.fl. (M), kommittémotion 2020/21:3204 yrkande 20 av Hans Wallmark m.fl. (M) samt kommittémotionerna 2019/20:2818 yrkande 38 och 2020/21:2776 yrkande 43, båda av Lars Adaktusson (KD), anförs att Sverige bör återupprätta relationen med Israel. I motion 2020/21:2776 yrkande 44 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att Sverige aktivt ska verka för att fler arabländer normaliserar sina relationer med Israel.

I kommittémotion 2019/20:135 yrkande 6 av Håkan Svenneling m.fl. (V) anförs att Sverige som medlem i FN bör driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen. Motionärerna anför i yrkande 7 att Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen. I samma motion yrkande 18 anförs

att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN bör verka för att värna det demokratiska utrymmet och civilsamhällets roll i Israel.

Palestina

I kommittémotionerna 2018/19:1367 yrkande 1, 2019/20:768 yrkande 1 och 2020/21:691 yrkande 1, alla tre av Björn Söder m.fl. (SD), anförs att Sverige bör återkalla sitt erkännande av Palestina och förklara det ogiltigt. I motionerna 2019/20:768 och 2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD), båda yrkande 2, anförs att Sverige inte bör betrakta en statsledning i Palestina där Hamas ingår som legitim. I kommittémotion 2019/20:135 yrkande 2 av Håkan Svenneling m.fl. (V) anförs att Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN. Motionärerna anför i yrkande 19 att Sverige bör vara drivande för att FN ska understödja alla försök till nationella, fria och demokratiska parlaments- och presidentval i Palestina. Vidare anför motionärerna i yrkande 20 att Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, understödja försöken till inompalestinsk försoning samt inom EU och FN verka för att både Hamas och al-Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar.

I kommittémotion 2020/21:2631 yrkande 19 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) anförs att Sverige och EU måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre iakttar demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bistånd. Även i kommittémotionerna 2019/20:768 yrkande 4 och i kommittémotion 2020/21:691 yrkande 3, båda av Björn Söder m.fl. (SD) anförs att regeringen bör ställa krav på palestinska myndigheten och PLO.

Utskottets ställningstagande

Fredsprocessen i Mellanöstern

Utskottet understryker vikten av att både Sverige och EU är djupt engagerade i ansträngningarna att försöka bidra till återupptagna och meningsfulla förhandlingar mellan Israel och Palestina. Utskottet stöder EU:s sedan länge överenskomna politik som baseras på att folkrätten och FN:s säkerhetsrådsresolutioner ska utgöra grunden för en rättvis och hållbar fred mellan två självständiga stater. Utskottet vill i likhet med i betänkande 2018/19:UU8 betona vikten av att ha en bred och djup dialog med både Israel och Palestina för att på så sätt främja ett återupptagande av fredsprocessen.

Utskottet konstaterar att det inte finns något gångbart alternativ till en tvåstatslösning. Utskottet beklagar att tvåstatslösningen är alltmer ifrågasatt och hotad, bl.a. på grund av avsaknaden av en seriös fredsprocess i form av förhandlingar mellan parterna. Utskottet anser att Sverige, EU och det internationella samfundet behöver fortsätta att driva på för att skapa förutsättningar för en politisk process som kan leda fram till direkta

fredssamtal mellan parterna. För att långsiktigt minska risken för våld, mot både israeler och palestinier, behövs framsteg mot en rättvis och hållbar fred, baserad på tvåstatslösningen och framförhandlad i enlighet med folkrättens principer. En varaktig fredlig lösning måste garantera såväl palestinernas som israelernas legitima krav på nationellt självbestämmande och säkerhet. En tvåstatslösning förutsätter ömsesidigt erkännande och en vilja till fredlig samexistens. Både israeler och palestinier har rätt till frihet, utveckling och säkerhet inom säkra och erkända gränser. Utskottet framhåller i likhet med i betänkande 2018/19:UU8 att våldsamheter är ett av de främsta hindren för att lösa konflikter och konstaterar att EU, FN och Sverige konsekvent och regelbundet till fullo tar avstånd från både terrorism och oproportionerligt våld.

Utskottet vill i likhet med i betänkande 2017/18:UU14 referera till de rådsslutsatser som EU antog i juli 2014 om bl.a. parametrarna för de israelisk-palestinska fredsförhandlingarna. I dessa slutsatser anges bl.a. att en hållbar lösning måste baseras på relevanta säkerhetsrådsresolutioner, Madridprinciperna, den s.k. färdplanen, det arabiska fredsinitiativet och tidigare avtal mellan parterna och resultera i att Israel och ett oberoende, demokratiskt, sammanhängande, suveränt och livskraftigt Palestina lever sida vid sida i fred och säkerhet i ett tillstånd av ömsesidigt erkännande. I slutsatserna framhålls även att EU strävar efter att upprätthålla trovärdigheten i en tvåstatslösning och i detta sammanhang uppmanas Israel att bl.a. upphöra med bosättningsexpansionen, inklusive i östra Jerusalem. EU betonar att tvåstatslösningen ska baseras på 1967 års gränser och det framhålls i slutsatserna att EU inte kommer att erkänna förändringar av dessa gränser, såvida inte sådana överenskommit mellan parterna. Övriga parametrar berör säkerhetsarrangemang som framhåller vikten av palestinsk suveränitet och israelisk säkerhet, en rättvis och realistisk lösning på flyktingfrågan och Jerusalem som den framtida huvudstaden för båda parter. EU har vid upprepade tillfällen, senast i rådsslutsatser från juni 2016, förmedlat att EU står redo att erbjuda parterna politiskt, ekonomiskt och säkerhetsrelaterat stöd och ett särskilt privilegierat partnerskap med EU om parterna lyckas komma överens om ett fredsavtal. EU har löpande betonat att utvecklingen av EU:s framtida relationer med parterna kommer att vara avhängig deras engagemang för fred på basis av en tvåstatslösning.

Utskottet står även bakom FN:s säkerhetsrådsresolution 2334 (2016) som bl.a. uttrycker stöd för förnyade förhandlingar för att uppnå en rättvis och hållbar fred i Mellanöstern på basis av relevanta säkerhetsrådsresolutioner, de s.k. Madridprinciperna, det arabiska fredsinitiativet från 2002 och vägkartan från den s.k. kvartetten (FN, EU, USA och Ryssland).

Utskottet konstaterar att EU är tydlig med att Jerusalem ses som en separat enhet och som framtida huvudstad för två stater. Utskottet konstaterar att FN har gett Jerusalem en särskild status och att säkerhetsrådet har uppmanat världssamfundet att respektera denna såsom anges i resolution 2334 (2016). Utskottet anser att alla slutstatusfrågor, inklusive Jerusalems status, måste

lösas genom förhandlingar mellan parterna och inte genom unilateralt agerande.

Utskottet beklagar den fortsatta expansionen av israeliska bosättningar. Utskottet konstaterar i likhet med tidigare betänkanden, senast i 2018/19:UU8, att bosättningsexpansionen och konstruktionen av separationsbarriären på ockuperat område är folkrättsvidriga och måste upphöra. Bosättningarna strider mot FN:s säkerhetsrådsresolutioner, bl.a. 2334 (2016) där Israel uppmanas att omedelbart upphöra med alla bosättningsaktiviteter och förstörandet av palestiniers hem m.m. Även EU:s rådsslutsatser från 2014 uppmanar Israel att upphöra med bosättningsexpansionen, inklusive i östra Jerusalem. Utskottet framhåller att bosättningsexpansionen är ett hot mot tvåstatslösningen. Utskottet vidhåller sin uppfattning att Israels rätt till säkerhet måste tryggas men att detta inte får ske i strid med folkrätten.

Utskottet ser allvarligt på demoleringar av palestinska byggnader och hem på ockuperad mark liksom tvångsflyttningar och konfiskeringar av hem och humanitärt stöd. Sverige och EU har regelbundet uppmanat Israel att upphöra med denna typ av åtgärder och leva upp till de skyldigheter som man har som ockupationsmakt. Sverige ingår tillsammans med nio andra EU-medlemsstater och EU-kommissionens organ för humanitärt bistånd i West Bank Protection Consortium. Konsortiet bidrar till humanitärt skydd och vill stärka förutsättningarna för utvecklingen av det palestinska samhället i den del av Västbanken som heter område C. Vid demolering av projekt och konfiskeringar av humanitärt stöd protesterar konsortiet gentemot de israeliska myndigheterna och begär kompensation.

Utskottet anser att den tidigare israeliska valutfästelsen om att annektera stora delar av Västbanken var djupt beklaglig. En realisering av sådana planer skulle utgöra ett brott mot folkrätten och kraftigt försvåra utsikterna att realisera en lösning med två stater som lever sida vid sida i fred och säkerhet med Jerusalem som huvudstad för båda. Även EU har sagt att en annektering skulle strida mot folkrätten och att den riskerar att få konsekvenser för regional säkerhet och stabilitet. EU har, som framgått tidigare i betänkandet, konstaterat att EU endast kommer att erkänna förändringar av de gränser som etablerades 1967 om sådana har överenskommit mellan de båda parterna Israel och det palestinska folket.

Utskottet konstaterar att det i Gaza råder ett krisläge med betydande humanitära behov. FN:s säkerhetsråd har i resolution 1860 (2009) uttalat stöd för ett oinskränkt humanitärt tillträde till Gaza och även framhållit vikten av att Gazas gränsövergångar öppnas. EU och Sverige har konsekvent drivit frågan om att häva Gazas isolering. Utskottet instämmer med denna linje och framhåller vikten av att Gaza tillåts att både exportera och importera varor och att det humanitära tillträdet till Gaza respekteras i linje med internationell humanitär rätt. Utskottet konstaterar att detta är en förutsättning för Gazas återuppbyggnad efter kriget sommaren 2014.

När det gäller Ship to Gaza påminner utskottet om sitt ställningstagande i betänkande 2012/13:UU8. I detta betänkande noterade utskottet att FN:s

särskilda panel om den israeliska bordningen av Ship to Gaza i maj 2010 ansåg att det våld som Israel använde var omfattande och orimligt, men att bordningen i sig inte stred mot internationell rätt. Utskottet gjorde i betänkande 2015/16:UU12 samma bedömning när det gäller bordningen sommaren 2015. Utskottet kan konstatera att regeringen framförde en protest till Israel om att bordningen utfördes på internationellt vatten.

Utskottet konstaterar att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) har inlett en undersökning av påstådda brott i Palestina sedan juni 2014. ICC fastslog den 5 februari 2021 att domstolen har jurisdiktion i Palestina utifrån att Palestina tillträdde Romstadgan 2015 och att domstolens territoriella jurisdiktion även omfattar Gaza och Västbanken, inklusive östra Jerusalem. I en rapport från juni 2015 av en oberoende internationell undersökningskommission tillsatt av FN:s råd för mänskliga rättigheter (A/HRC/29/52) anges att det finns omfattande bevis som pekar på att allvarliga övergrepp mot den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna begicks under konflikten sommaren 2014 och vissa av övergreppen kan utgöra krigsbrott. I rapporten uppmanas alla parter att hantera frågor om ansvarskrävande och att samarbeta med ICC i dess arbete.

Utskottet konstaterar att EU för en handelspolitik som bygger på differentiering mellan varor från Israel och varor från områden som Israel ockuperat. Denna politik har slagits fast i EU-domstolen och därmed är alla EU:s medlemsstater inklusive Sverige tvungna att följa denna. Denna differentiering mellan Israel inom 1967 års gränser och ockuperade områden i Palestina bekräftas också av flera av FN:s säkerhetsrådsresolutioner, senast i resolution 2334 från 2016. Utskottet konstaterar att det inte finns något förbud mot att handla med produkter från israeliska bosättningar men att EU och Sverige enligt associeringsavtalet har en skyldighet att se till att bosättningsprodukter inte ges tullfrihet eller andra tullförmåner. Det finns vidare EU-regler om varors ursprung och märkning som säger att informationen till konsumenter inte får vara felaktig eller vilseledande. I EU-kommissionens vägledning från 2015 om ursprungsmärkning av produkter från områden ockuperade av Israel sedan juni 1967 klargörs hur EU:s medlemsstater korrekt ska tillämpa existerande konsumentlagstiftning i detta avseende.

När det gäller finansiella och ekonomiska aktiviteter i bosättningar kan utskottet i likhet med i betänkande 2015/16:UU12 konstatera att EU:s medlemsstater har beslutat om gemensamma budskap som syftar till att öka medvetenheten om riskerna med sådana aktiviteter till unionens medborgare och företag i EU. I de gemensamma budskapen redogörs bl.a. för EU:s hållning till Israels gränser och israeliska bosättningar. Det anges bl.a. att presumtiva köpare och investerare bör vara medvetna som att ett framtida fredsavtal mellan Israel och palestinierna, eller mellan Israel och Syrien, kan få konsekvenser för egendom de köper eller ekonomiska aktiviteter de stöder i dessa bosättningar och att det i händelse av tvist kan bli mycket svårt för medlemsstaterna att säkerställa internationellt skydd för deras intressen.

Utskottet upprepar sitt ställningstagande, uttryckt i betänkande 2015/16:UU12, att isolering och bojkott inte är rätt väg att gå för att lösa den israelisk-palestinska konflikten. Utskottet anser fortfarande att associeringsavtalet mellan EU och Israel spelar en viktig roll för relationerna mellan EU och Israel. Utskottet anser att det vore kontraproduktivt att avsluta samarbetet och stänga denna möjlighet till dialog samtidigt som det sänder en viktig signal till Israel om att eventuella uppgraderingar av samarbetet måste ses i ett bredare sammanhang som omfattar fredsprocessen.

När det gäller motionsyrkandet om att ta avstånd från BDS-rörelsen noterar utskottet att FN:s specialrapportör om religions- och övertygelsefrihet Ahmed Shaheed har avhandlat förekomsten av antisemitism i sin rapport från 2019. I rapporten påminner rapportören om att bojkott är ett legitimt politiskt uttryck under internationell rätt och att icke våldsamma uttryck till stöd för bojkott är skyddade av yttrandefriheten. Däremot måste uttryck som använder nidsbilder eller antisemitiska stereotyper, förnekar Israels rätt till existens eller diskriminerar judiska personer på grund av deras religion tydligt fördömas närhelst sådant förekommer. Utskottet instämmer i detta.

Mot bakgrund av vad som ovan anförs avstyrks motionerna 2019/20:768 yrkandena 3 och 6, 2019/20:2818 yrkande 39, 2019/20:2830 yrkande 12 i denna del, 2019/20:135 yrkandena 3–5, 8–17 och 22, 2020/21:691 yrkande 5, 2020/21:2776 yrkande 45 och 2020/21:3204 yrkande 19 i denna del.

Israel

Utskottet anser att det är viktigt att ha en god och konstruktiv relation med Israel. Sverige har ett nära och brett utbyte med Israel inom många områden, bl.a. handel, innovation och kultur. Det finns även ett samarbete om kampen mot antisemitism. I sammanhanget kan nämnas att Sverige planerar att stå värd för ett internationellt högnivåforum om hågkomst av Förintelsen i oktober 2021.

Utskottet anser att det är positivt när länder i Mellanöstern normaliserar sina relationer såsom nyligen har skett mellan Israel och flera länder i regionen. Dialog mellan länderna i regionen är viktigt för att uppnå en hållbar fred och stabilitet.

När det gäller motionsyrkandet om det demokratiska utrymmet i Israel konstaterar utskottet att Utrikesdepartementet ger följande beskrivning i sin rapport om mänskliga rättigheter i Israel den 30 juni 2019. Israel är en demokrati med ett valsysteem som garanterar fria val. Israel har ett aktivt civilsamhälle med mer än 40 000 registrerade civilsamhällsorganisationer. Människorätsorganisationer, framför allt de som arbetar med mänskliga rättigheter i såväl Israel som Palestina, upplever ett polariserat samhällsklimat. Man menar att den offentliga debatten har underminerat trovärdigheten för och stigmatiserat aktörer som kritiserar Israels regering, särskilt i frågor som rör ockupationen av Palestina. Sedan 2011 har ett antal lagar antagits som

människorättsorganisationer anser har underminerat förtroendet för organisationerna, bidragit till självcensur och begränsat yttrandefriheten.

När det gäller Israels tillträde till Internationella brottmålsdomstolen (ICC) vill utskottet påminna om sitt ställningstagande, senast uttryckt i betänkande 2015/16:UU12, där utskottet underströk behovet av att kontinuerligt och effektivt främja Romstadgans universalitet och integritet. Utskottet framhöll vidare att Sverige aktivt ska driva på och ta initiativ till att fler länder ansluter sig till Romstadgan. Utskottet utgår från att EU och Sverige fortsätter att främja Romstadgans universalitet, och därmed utgår utskottet från att EU och Sverige aktivt verkar för att även Israel ska ansluta sig till Romstadgan. Utskottet noterar vidare att Israel har undertecknat Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen 2001, men inte har ratificerat denna.

Utskottet konstaterar att Israel har ett förbud mot tortyr som manifesteras i ett domstolsprejudikat från 1999. FN:s kommitté mot tortyr har återkommande uppmanat Israel att straffbelägga tortyr i lag i enlighet med definitionen i FN:s konvention mot tortyr, göra tortyrförbudet absolut och uttryckligen utesluta möjligheten att åberopa strafflagens bestämmelse om nödvärn som försvar för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling. Utskottet noterar att Israel ratificerade konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning 1991. Israel är inte part till det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr.

Mot bakgrund av vad som ovan anförs avstyrks motionerna 2019/20:135 yrkandena 6, 7 och 18, 2019/20:2818 yrkande 38, 2019/20:2830 yrkande 13, 2020/21:2776 yrkandena 43 och 44 samt 2020/21:3204 yrkande 20

Palestina

När det gäller yrkanden om att Sverige bör återkalla sitt erkännande av Palestina och förklara det ogiltigt vill utskottet upprepa vad det anförde senast i betänkande 2017/18:UU14. Utskottet konstaterar att beslut om att erkänna en stat fattas av regeringen, normalt efter sammanträde med Utrikesnämnden. Utskottet konstaterar vidare att Sverige traditionellt har tillämpat ett antal grundläggande kriterier när det gäller att erkänna stater. Sverige erkänner stater, inte regeringar eller politiska aktörer. Grundläggande för erkännande av en stat är existensen av ett bestämt territorium och av en befolkning. Vidare krävs en regering som med ett rimligt mått av stabilitet utövar en effektiv kontroll över detta territorium. Regeringen ska också ha vunnit ett rimligt mått av självständighet utåt och någorlunda allmänt accepteras internationellt. Det finns fall där andra omständigheter, utöver de ovannämnda grundläggande kriterierna, har spelat en avgörande roll i Sveriges bedömning av erkännandefrågor, t.ex. när det gäller Sveriges erkännande av Republiken Kosovo 2008. Med detta specifika erkännande som utgångspunkt konstaterade utskottet i betänkande 2012/13:UU8 att överväganden om ett erkännande av Palestina som stat främst skulle bedömas utifrån folkrättsliga aspekter, men också utifrån om ett sådant beslut skulle gynna det övergripande målet att bidra

till en lösning av den israelisk-palestinska konflikten i enlighet med de slutsatser som antagits av EU:s utrikesministerråd 2009. Enligt dessa rådsslutsatser aktualiseras ett erkännande av en palestinsk stat när det är ändamålsenligt.

Utskottet påminner i sammanhanget om att konstitutionsutskottet i sitt betänkande 2014/15:KU20 har granskat om regeringen hade samrått med Utrikesnämnden innan den faktiskt tog ställning till att erkänna staten Palestina. I granskningen gjorde konstitutionsutskottet gällande att statsministerns uttalande i regeringsförklaringen den 3 oktober 2014 om varför Sverige avsåg att erkänna Palestina inte kunde tillmätas någon rättsverkan och därmed inte i sig innebar att regeringen hade tagit ställning. Däremot ansåg konstitutionsutskottet att regeringens externa kommunikation om erkännandefrågan gav bilden av att regeringen i realiteten hade tagit ställning till Palestinaerkännandet före sammanträdet i Utrikesnämnden där frågan skulle beredas. Inte heller kunde det uteslutas att kommunikationen lett till att frågan om Sveriges erkännande av staten Palestina av omvärlden uppfattades som avgjord innan samrådet med Utrikesnämnden hade ägt rum. Konstitutionsutskottet menade även att det sätt på vilket frågan hanterades kunde ha försämrat förutsättningarna för ett samråd med Utrikesnämnden i reell mening. Konstitutionsutskottet slog fast att dåvarande utrikesministern bar ett särskilt ansvar och att statsministern hade ett övergripande ansvar för det inträffade.

Utskottet noterar att Palestina ansökte om fullt medlemskap i FN 2011 och att det för närvarande inte finns stöd i FN:s säkerhetsråd för ett fullvärdigt medlemskap för Palestina i FN. För ett positivt beslut om medlemskap krävs stöd av minst 9 av säkerhetsrådets 15 medlemmar och att ingen av de fem permanenta medlemmarna lägger in sitt veto. Palestina har sedan 2012 status som observatörsstat utan medlemskap i FN (non-member state). Utskottet stöder Sveriges val att rösta för detta beslut om observatörsstatus.

Utskottet konstaterar att det i UD:s rapport om mänskliga rättigheter i Palestina från den 30 juni 2019 anges att det demokratiska underskottet i Palestina är mycket stort med bristande legitimitet hos det palestinska ledarskapet, och stora begränsningar i möjligheterna till ansvarsutkrävande. Situationen förvärras av den inompalestinska splittringen mellan regeringspartiet Fatah, som styr på Västbanken, och Hamas, som styr i Gaza, vilket delvis har lamslagit det demokratiska politiska systemet. Att palestinska val inte har ägt rum sedan 2006 är ett stort avbräck för det palestinska styrets demokratiska legitimitet. Palestinas lagstiftande församling (PLC) upplöstes i december 2018. Utskottet anser att det är angeläget att Palestina realiserar planerna att hålla val, såsom president Mahmoud Abbas tillkännagav den 15 januari 2021.

Utskottet påminner om att den s.k. kvartetten efter det senaste palestinska valet 2006 som vanns av Hamas, slog fast att en palestinsk regering måste erkänna staten Israels rätt att existera, ställa sig bakom alla avtal mellan Israel och PLO samt avsäga sig våld som medel för att uppnå politiska mål. Denna

politik har därefter bekräftats av EU flera gånger och av FN i säkerhetsrådsresolution 2334 (2016). Utskottet konstaterar i likhet med i betänkande 2018/19:UU8 att denna politik ligger fast och utgör en grund som den inompalestinska försoningsprocessen och alla palestinska regeringar måste förhålla sig till. Utskottet konstaterar att den inompalestinska försoningsprocessen är av stor vikt för att meningsfulla fredsförhandlingar ska kunna återupptas. Utskottet konstaterar även i detta sammanhang att EU:s beslut från 2006 om en icke-kontaktpolitik med Hamas kvarstår och att EU-domstolen 2017 beslutade att Hamas ska stå kvar på EU:s terroristförteckning. Utskottet vill framhålla vikten av att de palestinska parterna försonas bakom PLO:s principer som ligger i linje med kvartettens och EU:s krav.

Utskottet konstaterar att regeringen i juni 2020 beslutade om en ny strategi för utvecklingssamarbetet med Palestina. Strategin gäller för perioden 2020–2024 och omfattar ca 1,5 miljarder kronor. I sin helhet ska det svenska utvecklingssamarbetet med Palestina bidra till att minska fattigdomen i landet, till bättre förutsättningar för en demokratisk utveckling och till respekt för de mänskliga rättigheterna. Verksamheten syftar till att bidra till ett demokratiskt, självständigt, sammanhängande och livskraftigt Palestina som existerar sida vid sida med Israel i fred och säkerhet, med 1967 års gränser som utgångspunkt och med Jerusalem som huvudstad för två stater. Verksamheten syftar också till att tillgodose palestiniers rättigheter och behov så att de ska kunna leva i alla delar av Palestina oavsett institutionellt ramverk. Regeringen understryker i strategin att svenskt bistånd inte går till Hamas. Sida ska i sitt arbete med strategin bidra till att stärka motståndskraft, social bärkraft och tillit mellan staten och befolkningen. Det kan inkludera verksamhet som stöder en återupptagen fredsprocess. Utskottet anser liksom regeringen, såsom uttryckt i betänkande 2020/21:UU2, att det svenska biståndet är betydelsefullt för att få till stånd ett demokratiskt, självständigt och livskraftigt Palestina och utgår från att regeringen följer upp resultatet av den nyligen beslutade strategin.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2018/19:1367 yrkande 1, 2019/20:135 yrkandena 2, 19 och 20, 2019/20:768 yrkandena 1, 2 och 4, 2020/21:691 yrkandena 1–3 och 2020/21:2631 yrkande 19.

Internationell skyddsstyrka i Hormuzundet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en internationell skyddsstyrka i Hormuzundet.

Motionerna

I kommittémotionerna 2019/20:2819 yrkande 12 och 2020/21:2775 yrkande 12, båda av Mikael Oscarsson m.fl. (KD), anförs att Sverige bör verka för att en internationell skyddsstyrka upprättas i Hormuzundet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar vikten av att fri sjöfart säkras och att folkrätten, inklusive havsrätten respekteras. Utskottet noterar att det inte finns något mandat från FN:s säkerhetsråd när det gäller en internationell skyddsstyrka i Hormuzsundet och instämmer i det gemensamma utrikes- och försvarsutskottets ställningstagande i fråga om folkrättslig grund för svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser (betänkande 2014/15:UFöU5). Utrikes- och försvarsutskottet anförde då att huvudlinjen är att svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser ska ha ett mandat från säkerhetsrådet. Detta gäller i synnerhet för fredsframtvingande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VII. Också när det gäller fredsbevarande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VI eftersträvas ett tydligt stöd från säkerhetsrådet. Samtidigt medger folkrätten enbart att sådana insatser görs med den mottagande statens och övriga relevanta parter samtycke.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrks motionerna 2019/20:2819 yrkande 12 och 2020/21:2775 yrkande 12.

Motioner för förenklad beredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i särskild ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som har behandlats tidigare i detta betänkande finns även motionsyrkanden som är föremål för en förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018. Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de aktuella motionerna.

Reservationer

1. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 i denna del och
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 i denna del och
avslår motionerna

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 11 och 13,
2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 29–31,
2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14,
2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,
2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 32–34.

Ställningstagande

Det ligger i Sveriges intresse att Mellanöstern utvecklas till en stabil, demokratisk och välmående region, fri från religiös och politisk extremism. Vägen dit är lång och kräver ett tydligt strategiskt förhållningssätt från svensk och europeisk sida för att främja reformer och stabilitet.

I flyktingkrisens spår har regionens krig och konflikter kommit oss närmare. Stora migrationsströmmar från konflikter i Mellanöstern har skapat stora utmaningar i flera europeiska länder och i det europeiska samarbetet som helhet. På grund av den religiösa extremism som frodas i dessa konfliktvärldar

och återvändande IS-terrorister fortsätter terroristhotet i Europa att vara påtagligt. Det är centralt att Sverige inte hjälper IS-terrorister att återvända.

Samtidigt är det som människa omöjligt att stå passiv inför de obeskrivliga brutaliteter som förekommit i Mellanöstern – inte minst folkmordet på yazidier och systematiska sexuella övergrepp mot och förslavande av yazidiska kvinnor samt Assadregimens kemvapenattacker mot sin egen befolkning. EU behöver gemensamt agera för att lagföra de personer som rest från EU till länder som Syrien och Irak för att bli IS-terrorister. De ska stå till svars för sina brott. Allra helst ska EU bidra till en rättslig lösning på plats så att IS-terrorister döms i länderna där de befinner sig.

Sverige ska, främst inom ramen för EU och FN, men också bilateralt, verka för att politiskt lösa konflikterna i regionen. Sverige bör aktivt stötta de fredsprocesser, förhandlingsförsök och medlingar som pågår. Givet att kvinnors ställning i regionen är svag, särskilt i den politiska och ekonomiska eliten, bör Sverige aktivt understryka vikten av mäns och kvinnors lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom ramen för dessa processer. Sverige ska fortsätta vara kritiska till auktoritära styren och övergrepp mot mänskliga rättigheter.

Sedan USA återinförde sanktioner mot Iran i november 2018 har EU och USA saknat ett gemensamt förhållningssätt i Iranpolitiken. Det är beklagligt då det ligger i den fria världens intresse att avhålla den islamistiska regimen från att anrika uran och att ytterligare destabilisera regionen. Avsaknaden av ett gemensamt förhållningssätt till sanktionsregimen försvagar kärnteknikavtalet (JCPOA), som i praktiken är avslutat.

Det är även problematiskt att Iran agerar hotfullt mot individer i och utanför Iran utifrån att Iran inte erkänner dubbla medborgarskap eller att iranska medborgarskap kan avslutas.

2. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och

2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motionerna

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 11 och 13,
2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 29–31,
2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 i denna del,
2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14,
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Ställningstagande

Irakiska Kurdistan, även kallat kurdiska regionalregeringen (KRG), uppfyller de tre folkrättsliga kraven för att erkännas som en självständig stat – ett folk, ett territorium och en regering med kontroll över territoriet. Frågan om irakiska Kurdistans självständighet har även behandlats i en folkomröstning i irakiska Kurdistan där majoriteten röstade för självständighet. Ett självständigt irakiskt Kurdistan skulle sannolikt bidra till en mer demokratisk och fredlig utveckling i regionen. Mot bakgrund av vad som ovan anförs anser vi att regeringen bör erkänna KRG-regionen som en självständig nation under förutsättning att det är KRG-regionens vilja och att statsbildningen sker under fredliga och diplomatiska former med garantier för utsatta minoriteters rättigheter och trygghet.

Sverige bör stå upp för varje folks rättigheter. Regeringen bör därför verka för åtgärder som syftar till mer självstyre och respekt för mänskliga rättigheter åt kurder i kurddominerade områden i Turkiet, Syrien och Iran.

I resolution 2091 (2016) från Europarådets parlamentariska församling förklaras Islamiska statens terrorkampanj under de senaste åren som folkmord. Sverige bör följa denna resolution och erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien mot assyrier/syrianer, druser, kristna, kurder, mandéer, shabaker, shiamuslimer, turkmener, alawiter och yazidier under de senaste åren som folkmord.

Den 11 mars 2010 röstade riksdagen för ett tillkännagivande om att regeringen skulle erkänna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket 1915. Detta folkmord är aktuellt än idag bl.a. på grund av Islamiska statens fruktansvärda härjningar i olika delar av världen. Sverige bör gå i bräschen som ett föredöme för mänskliga rättigheter. Flera länder erkänner detta folkmord. Riksdagen bör därför ge regeringen till känna att regeringen formellt ska erkänna det folkmord som ägde rum i Osmanska riket 1915.

Det finns skäl att ifrågasätta Turkiets inblandning i det syriska inbördeskriget och landets kopplingar till hårdföra islamister. Även flera andra

länder har stöttat Islamiska staten. Regeringen bör därför ta initiativ till en internationell koalition i syfte att granska länder och ledare som bistått Islamiska staten så att det internationella samfundet kan vidta åtgärder.

Regeringen bör ha en tydlig Syrienkrisstrategi där det tydligt framgår att fokus ligger på att erbjuda stöd till civila inne i Syrien och att det inte ska innebära stöd till någon part som riskerar att förvärra läget i landet eller försvåra fredsprocessen.

Regeringen bör verka för ett utökat stöd till kurddominerade områden i hela Mellanöstern för att främja en stabil, fredlig och hållbar utveckling. Vi ser vidare med oro på utvecklingen för kristna och andra minoriteter i Syrien och i Irak. Av respekt för de enskilda människornas liv och de uråldriga och skyddsvärda kulturerna är det angeläget att framtiden för dem säkras snarast möjligt. Regeringen bör därför i ett internationellt sammanhang intensifiera sina insatser och verka för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade eller redan har förlorats i inbördeskrigens Syrien och Irak. Regeringen bör stötta de minoriteter som bor på Nineveslätten i kampen för att få behålla sin identitet.

3. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 och avslår motionerna

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 11 och 13,

2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 29–31,

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 i denna del,

2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Ställningstagande

Under det syrisk inbördeskriget har övergrepp begåtts av flera av de stridande parterna. USA, Ryssland, Iran, Saudiarabien och Turkiet har alla bidragit till att förvärra konflikten genom att pumpa in stöd till sina respektive allierade i Syrien. Huvudansvaret för det upptrappade våldet vilar dock på regimen genom dess förtryck och brutala svar på oppositionens demonstrationer. Det ryska flyget i samverkan med iranska markstyrkor har varit avgörande för al-Assadregimens ambitioner att krossa allt motstånd i landet. Jag anser att Sverige ska verka för att krigsförbrytelser som har begåtts under kriget i Syrien utreds av Internationella brottmålsdomstolen (ICC) eller genom någon annan lämplig rättskipningsprocess, oavsett vilken gruppering som misstänks ha begått övergreppen.

4. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (KD)

av Lars Adaktusson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 29 och 30 samt

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 32–34 och

avslår motionerna

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 11 och 13,

2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 31,

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 12 i denna del,

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14,

2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Ställningstagande

I inbördeskrigets Syrien och genom Islamiska statens framfart i Syrien och Irak har människor dödat och fått sin rätt till liv och värdighet kränkt. Kristdemokraterna är pådrivande för ett erkännande av Islamiska statens folk mord på kristna och yazidier. Sverige måste göra allt för att säkerställa att förbrytarna döms till ansvar och att rättvisa skipas. Sveriges regering bör även erkänna folk mordet 1915, seyfo, som skedde under Osmanska rikets sönderfall i Turkiet.

Kristdemokraterna hade helst velat se att en Syrientribunal inrättas så att ingen som är ansvarig för brott mot mänskligheten och krigets lagar går fri och att rättvisa skipas när kriget i Syrien är över. På grund av Rysslands veto i säkerhetsrådet lär det inte bli verklighet. Därför bör regeringen vara pådrivande inom FN-arbetet för att aktivera FN-deklarationen om folk mord från 1948. Målet är att uppnå ett internationellt ansvarsutkrävande och åtal mot IS-terrorister i en särskild internationell ad hoc-tribunal för IS-brott.

I arbetet med att få fram en ny irakisk konstitution måste EU gemensamt verka för att alla etniska och religiösa grupper likabehandlas och garanteras säkerhet. EU måste sätta press på den irakiska regeringen så att Ninevesläkten uppgraderas till provins och assyrier/syrianer och kaldéer ges rätt att besluta om sin egen framtid genom politiskt självstyre inom ramen för Iraks konstitution.

5. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Margareta Cederfelt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12 i denna del och 13 samt

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20 samt

avslår motionerna

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,

2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 2–20 och 22,

2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 6,
2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 38 och 39,
2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5,
2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19 och
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 43–45.

Ställningstagande

Sverige bör bidra till en fredlig lösning av konflikten mellan Israel och Palestina genom multilaterala organisationer, i första hand EU, men även genom FN. Sverige ska sträva efter att spela en konstruktiv roll i Israel–Palestina-konflikten med lyhördhet och ödmjukhet inför konfliktens komplexitet såväl som säkerhetsläget i regionen. Sverige måste kunna uttrycka kritik mot både Israel och Palestina. Det kräver tuffare budskap till den palestinska sidan och en ny inställning till Israel. Vi ska vara kritiska till palestinska terrorattacker och korruption inom palestinska myndigheten och till illegala israeliska bosättningar och övergrepp. Fredsprocessens mål bör vara en tvåstatslösning där båda parter kan leva med säkra och erkända gränser med utgångspunkt i 1967 års gränser och FN:s resolution 242. Sverige bör inte avvika från EU-linjen att Jerusalem är en framtida huvudstad för två stater. Ovannämnda frågor inom fredsprocessen måste lösas genom förhandlingar mellan parterna.

Som regionens enda demokrati utgör Israel en viktig partner för Sverige. En angelägen uppgift är att reparera relationerna med Israel och att stärka Sveriges band till Israel. Lovande samarbetsområden är forskning och innovation.

Normaliseringen i relationerna mellan Israel respektive Förenade Arabemiraten och Bahrain är förhoppningsvis inledningen på en process mellan Israel och fler länder i regionen.

Vi kan inte nog understryka hur olyckligt det svenska erkännandet av Palestina 2014 var och hur illa det hanterades. Erkännandet skedde hastigt, utan bred förankring i riksdagen och i strid med EU:s gemensamma hållning. Resultatet blev att Sveriges relationer med Israel hamnade i frysboxen och att de svenska förhoppningarna om att aktivt bidra i fredsförhandlingarna grusades helt och hållet.

6. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt avslår motionerna

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,

2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 2–20 och 22,

2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 6,

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 38 och 39,

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12 i denna del och 13,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 43–45 och

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20.

Ställningstagande

Den övergripande målsättningen för fredsprocessen i Mellanöstern måste vara en långsiktigt hållbar fred där båda parter kan leva i fred och säkerhet. En grundförutsättning för detta är fredsförhandlingar där det ställs krav på båda parter och där båda parter är beredda och ges möjlighet att kompromissa för hållbara lösningar. De palestinska grupperna måste vara beredda att erkänna Israel som en judisk stat, upphöra med terrorism och ta avstånd från antisemitism, medan Israel måste förhindra sammandrabbningar mellan bosättare och palestinier på Västbanken.

Sverige bör erkänna Jerusalem som Israels huvudstad. Israel flyttade sin regering till västra Jerusalem 1950. Där finns parlamentet, presidenten, högsta domstolen och departementen.

Vi vill att regeringen återkallar sitt erkännande av Palestina och förklarar erkännandet som ett misstag som saknar parlamentarisk förankring. Sverige bör endast fatta sådana symboliskt viktiga beslut om det finns ett brett blocköverskridande stöd som garanterar en långsiktig svensk linje, dvs. en linje som har uppenbart goda möjligheter att på ett effektivt sätt nå goda resultat. Erkännandet skapar dåliga förutsättningar för fred.

Beslutet saknar även folkrättslig grund. Ett av folkrättens krav för att erkänna en stat är att de styrande kan kontrollera sitt territorium, vilket inte är fallet här. Även om Fatah och Hamas har ingått avtal så finns inga tecken på att det kommer att leda till en långsiktigt fungerande regering, att Hamas kommer släppa kontrollen över Gaza eller att Hamas kommer att styra en stat i enlighet med demokratiska principer och med respekt för mänskliga rättigheter.

Därtill är det orimligt att Israel ska behöva acceptera Hamas som en legitim förhandlingspartner. Sverige måste ta avstånd från all form av terrorism. Vi anser att regeringen tydligt bör deklarerat att den inte kan betrakta en statsledning där Hamas ingår som legitim.

Regeringen bör inta en mer realistisk inställning till PLO och palestinska myndigheten och kritisera de uppenbara brister som finns när det gäller korruption och förvaltning av biståndsmedel samt ställa mycket tydliga krav. Det palestinska biståndet bör granskas tydligare. Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få bilateralt svenskt bistånd. Därtill behöver palestinska myndigheten upphöra med alla belöningar för och hyllningar av terrorism och uppmaningar till terrordåd samt tydligt ta avstånd från antisemitism och visa prov på att styra i enlighet med demokratiska principer och mänskliga rättigheter och en vilja att leva i en fredlig relation med Israel. Vi föreslår att biståndet till den palestinska myndigheten avvecklas tills myndigheten lever upp till ovannämnda krav.

7. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 2–20 och 22 samt avslår motionerna

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,

2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 6,

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 38 och 39,

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12 i denna del och 13,

2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19,

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 43–45 och

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20.

Ställningstagande

Konflikten mellan Israel och Palestina är inte en konflikt mellan jämlika parter. Israel är en av världens större krigsmakter vars militärapparat understöds av USA, och som ockupationsmakt har Israel ett större ansvar enligt folkrätten. Samtidigt gäller folkrätten alla parter. Israels ockupation ursäktar inte raketbeskjutning mot Israel, attacker på civila israeliska mål eller att palestinska grupper kränker mänskliga rättigheter inom de palestinska områdena.

Israels övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och det palestinska folket fortsätter och blir allt grövre. Blockaden av Gaza fortskrider likväl som byggandet av muren som sedan länge har fördömts av FN. Antalet illegala bosättningar på ockuperad mark på Västbanken växer obehindrat och fördrivningen av palestinier från östra Jerusalem ökar. Israel fortsätter att arrestera, fängsla, tortera och i vissa fall döda dem som står upp mot ockupationen. Så länge Israel vägrar att respektera palestiniernas grundläggande mänskliga rättigheter kommer det inte att vara möjligt att uppnå fred. Genom sina konsekventa brott mot folkrätten framstår Israel som genuint ointresserat av att upphäva ockupationen, vilket är nyckeln till en varaktig fred i Mellanöstern. En fredlig lösning på konflikten mellan Israel och Palestina är omöjlig så länge Israels ockupation fortsätter, bosättningarna byggs ut och palestinerna förvägras sina mänskliga rättigheter. Jag anser att Sverige kan spela en avgörande roll både för en framtida freds- och försoningsprocess och för försöken att bygga en palestinsk statsbildning.

Avvecklingarna av de illegala bosättningarna är en nyckelfråga i fredsprocessen. De israeliska bosättningarna och den kringliggande infrastrukturen på ockuperad palestinsk mark utgör ett tydligt brott mot fjärde Genèvekonventionen och anses vara ett krigsbrott av ICC (Internationella brottmålsdomstolen). Israels bosättningspolitik slår effektivt sönder den palestinska infrastrukturen och möjligheten att bygga upp ett fungerande samhällssystem. Möjligheterna för den palestinska myndigheten att agera hämmas av bl.a. begränsad jurisdiktion. Enligt FN:s samordningsorgan (OCHA) är palestinernas rörelsefrihet kraftigt begränsad och de utsätts regelbundet för ostraffat våld från bosättarna som i sin tur dessutom skyddas av israelisk militär. Sverige bör kraftfullt agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående.

En central del i Israels ockupation är byggandet av den omfattande muren på de ockuperade områdena. Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs.

Som en del av ockupationen lever många palestinier på Västbanken och i östra Jerusalem under ständigt hot om plötsliga demoleringar. Dessa demoleringar har ökat kraftigt det senaste året och innefattar även byggnader som uppförts med biståndsmedel från bl.a. FN och EU. Sverige bör ta initiativ inom FN och EU för att stoppa rivningarna av palestinska byggnader, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och för att de familjer och samhällen som drabbats kompenseras.

Sverige bör i fortsatta förhandlingar driva att frågan om flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras. Artikel 11 i FN:s generalförsamlings resolution 194 från 1948 fastställer att ”de flyktingar som önskar återvända till sina hem och bo i fredlig samvaro med sina grannar borde tillåtas göra det så snart det är praktiskt möjligt och kompensation borde utbetalas åt dem som väljer att inte återvända samt för förlorad och förstörd egendom”.

Sverige ska som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas. Isoleringen av Gazaremsan är en kollektiv bestraffning i strid med folkrätten. Isoleringen har slagit sönder ekonomin i Gaza och har skapat en djup humanitär kris. Den är också kontraproduktiv eftersom inget tyder på att isoleringen har försvagat Hamas eller andra militanta grupperingar.

Omfattande och grova folkrättsbrott har begåtts under samtliga tre israeliska anfällskrig mot Gaza. Raketbeskjutning in i Israel måste betraktas som folkrättsbrott, men det ursäktar inte Israels svarsåtgärder som var oproportionella och drabbade civila palestinier hårt. Samtidigt bär Israel som ockupationsmakt huvudansvaret för civilbefolkningens säkerhet på Gazaremsan. Det är viktigt för försoning och fred att folkrättsbrotten dokumenteras och att skyldiga inom den israeliska militärmakten samt inom den palestinska myndigheten och Hamas ställs inför rätta. Om en kultur av straffrihet vid folkrättsbrott tillåts etablera sig är risken överhängande att förbrytelser mot civilbefolkningen återupprepas. Sverige bör därför, som enskild stat och som medlem i FN, agera tydligt och kraftfullt för att israeler och palestinier som gjort sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfällskrig mot Gazaremsan ställs inför rätta.

Sverige bör inom ramen för EU och FN verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfällskrig mot Gazaremsan. Den ekonomiska ersättning som Israel har erbjudit för de skador som orsakats som en följd av attackerna mot Gaza är långt ifrån tillräcklig och den har inte kommit palestinerna till del. Ansvarsfrågan för återuppbyggnaden av Gaza får inte glömmas bort.

Det är viktigt att Sverige hittar nya former för sitt utvecklingssamarbete på Gazaremsan. Till exempel skulle Sverige kunna behålla visst ägande över byggnader och infrastruktur så att man har en tydlig juridisk grund för att kräva skadestånd om Israel skulle beskjuta svenska biståndsprojekt. Detta får dock inte inverka på mottagarpartens handlingsfrihet eller möjlighet till statsbyggande. Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning inom EU och FN gentemot Israels sabotage av humanitära insatser.

Sverige bör både som enskilt land och som medlem i FN agera för att israeler och palestinier som gjort sig skyldiga till brott mot internationell rätt i anslutning till den stora återvändandemarschen ska ställas inför rätta. Israels våld och försök att stoppa protesterna är ett brott mot internationella konventioner om mötes- och yttrandefrihet.

Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordning av Ship to Gaza och de som utfört den, ställs inför rätta för brott mot folkrätten. Genom bordningen av fartygen i Ship to Gazas konvojer har Israel brutit mot flera av folkrättens regler. Israels agerande mot samtliga av Ship to Gazas försök att nå Gazaremsan med förnödenheter är oförsvarbart. Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas ark genomförs.

Regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av produkter från israeliska bosättningar samt agera för att en sådan blir obligatorisk i hela EU. För att konsumenter ska kunna göra medvetna val krävs att de har information om varor de avser att köpa, t.ex. vad de innehåller, hur de framställs och var de produceras. En bristfällig märkning strider mot EU:s direktiv om otillbörliga affärsmetoder som förbjuder falsk och vilseledande information.

Regeringen bör verka för att utforma ett förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättare. Nuvarande EU-dokument som har till syfte att öka medvetenheten hos medborgare och företag i EU om medverkan i finansiella och ekonomiska aktiviteter i bosättningarna är för vagt.

Samarbetet mellan EU och Israel är omfattande och förser EU med en möjlighet att sätta press mot Israel att respektera folkrätten. EU bidrar till att stärka Israels ekonomiska bas genom de förmånliga handelsregler som finns i EU:s associeringsavtal med Israel. Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel. Det nuvarande associeringsavtalet mellan EU och Israel bör suspenderas så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden mot Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken.

Sverige bör som enskilt land och som medlem i FN och EU verka för att värna det demokratiska utrymmet och civilsamhällets roll i Israel. Israel måste garantera organisationers rätt att verka fritt och på lika villkor. Sverige ska ta strid för yttrande- och organisationsfrihet oavsett var den hotas.

Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen. I Mellanöstern begås alltför ofta brott mot folkrätt, internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna utan att det får några konsekvenser.

Sverige bör som medlem i FN driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen. Enligt Amnesty finns rapporter om utbredd tortyr i de israeliska fängelserna. Enligt flera organisationer grips, förhörs och fängslas palestinska barn från ockuperade områden vilket strider mot barnkonventionen.

Beslutet om att ge Palestina status som observatörsnation var ett viktigt steg mot att Palestina erkänns som fullvärdig medlem. Sverige bör stödja att Palestina erkänns som en fullvärdig medlem av FN.

Sverige bör vara drivande för att FN ska understödja alla försök till nationella, fria och demokratiska parlaments- och presidentval i Palestina. Det är över ett decennium sedan fria och demokratiska president- och parlamentsval hölls i Palestina. Företrädare för civilsamhället vitnar om ett krympande demokratiskt utrymme.

Att Västbanken, Gaza och östra Jerusalem styrs av olika aktörer på olika sätt och med olika lagar bidrar till oenighet, splittring och svårigheter att bygga en fungerande självständig stat. Palestinsk enighet och försoning mellan Hamas och Fatah är nödvändig för att få till stånd fria och demokratiska val i

Palestina och för fredsförhandlingar med Israel och det slutliga målet att uppnå en tvåstatslösning. Hamas är en organisation som tveklöst har begått grova brott mot folkrätten och övergrepp mot mänskliga rättigheter. Samtidigt är Hamas en central aktör så det är mycket svårt att se hur en framtida freds- och försoningsprocess skulle kunna vara framgångsrik om inte Hamas på något sätt inkluderas. Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, främja samtal mellan parterna, understödja försöken till inompalestinsk försoning och verka inom EU och FN för att både Hamas och Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar.

8. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (KD)

av Lars Adaktusson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 38 och 39,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 19 och

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 43–45 och avslår motionerna

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1,

2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 2–20 och 22,

2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 6,

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 12 i denna del och 13,

2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 5 samt

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20.

Ställningstagande

Sverige behöver en ny politik för Mellanöstern. Israel är Mellanösterns enda demokrati, ett fritt land med en självklar rätt att försvara sig samt att skydda sin befolkning. Sverige och EU bör därför stå vid Israels sida i kampen mot antisemitism, islamistisk terror och hot från fientliga stater som t.ex. Iran. Sverige och Israel är båda små länder som satsar mycket på forskning och utveckling och det finns därför behov av att samarbeta inom teknologi. Vidare ser jag att inrättandet av ett svenskt handelskontor i Israel skulle göra nytta för svenska företag och för utökad handel.

Ansträngningarna för en fredlig tvåstatslösning måste öka, men Sveriges möjligheter att agera som en konstruktiv partner i framtida fredsförhandlingar har minskats genom det felaktiga och förhastade beslutet att erkänna Palestina

2014. För att verka för en lösning mellan parterna krävs att Sverige och EU kan ha kontakt med både Israel och företrädare för den palestinska myndigheten. Detta kräver att Sverige omgående återupprättar relationen med Israel. Det är verklighetsfrånvänt och kontraproduktivt att ensidigt och onyanserat framställa Israel som roten till allt ont i Mellanöstern.

Kristdemokraterna välkomnar den pågående normaliseringen av relationerna mellan Israel och arabvärlden. Sverige bör nu aktivt verka för att fler arabländer normaliserar sina relationer med Israel.

Sveriges riksdag behöver fördöma den antisemitiska internationella BDS-rörelsen för dess spridande av antisemitiska föreställningar och hat mot staten Israel samt ta avstånd från den och inte i någon form stödja eller finansiera dess projekt. Den svenska regeringen bör verka för ett motsvarande fördömande från EU:s och FN:s sida.

Sverige måste bilateralt och via EU ställa hårdare krav på den palestinska ledningen. De allvarliga brotten mot mänskliga rättigheter måste upphöra. Det måste få konsekvenser att biståndspengar går till institutioner som ger ekonomiskt stöd till terrordömda eller sprider antisemitism.

Det är angeläget att stödja den palestinska civilbefolkningen. Sverige ska tillsammans med EU och andra internationella aktörer arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter i palestinska områden. Kristdemokraterna kräver att politiken gentemot och biståndet till den palestinska myndigheten görs om i grunden och att inget bistånd ges till den palestinska myndigheten så länge myndigheten och dess företrädare ägnar sig åt terrorhyllningar och uppvigling till våld mot Israel och kränker de mänskliga rättigheterna. Hårdare krav på kontroll måste ställas på andra organisationer inom de palestinska områdena som mottar svenskt bistånd.

Särskilda yttranden

1. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Den 11 mars 2010 beslutade riksdagen på initiativ av bl.a. Vänsterpartiet att erkänna folkmordet 1915 i dåvarande Osmanska riket på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontiska greker. Det var ett viktigt beslut för att hedra offren för folkmordet och för att bidra till att de ska kunna få upprättelse. Men det var också ett viktigt beslut för att vi ska bidra till att vi lär av historien och att historien inte får upprepa sig. Ännu har inte den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen följt riksdagens beslut.

Det är med stor sorg vi har sett hur historien upprepar sig i Mellanöstern. Daeshs grymhet och våld har drabbat alla grupper i Syrien och Irak. De kastar män som misstänks vara homosexuella från byggnader och genomför barbariska avrättningar av muslimer. Det sexualiserade våldet mot kvinnor och flickor är satt i system och man attackerar shiamuslimska moskéer. Våldet mot assyrier/syrianer, kaldéer, yazidier och andra kristna minoriteter är idag så systematiskt, så utstuderat, att det inte kan beskrivas som något annat än ett folkmord.

Det var därför viktigt att EU-parlamentet i februari 2016 slog fast att det systematiska våldet mot assyrier/syrianer, kaldéer, yazidier med flera är ett folkmord. Vänsterpartiets EU-parlamentariker Malin Björk röstade för resolutionen.

Det viktiga är att vi agerar för att stoppa våldet i Syrien och Irak.

2. Minoriteter och frågor om Irak, Iran, Syrien och Turkiet, punkt 1 (L)

Joar Forssell (L) anför:

Mellanöstern har länge plågats av konflikter, förtryck, maktmissbruk och ekonomiska svårigheter. Den grundläggande orsaken till problemen i många länder är bristen på frihet och demokrati. Olösta konflikter och sönderfall har lett till stora flyktingströmmar och höga dödstal från konventionella strider och terrorattentat.

Bland dem som drabbas hårdast av alla dessa tragedier är utsatta minoriteter. Det tydligaste och mest kända exemplet på stora förbrytelser mot minoriteter i Mellanöstern i närtid var när Islamiska staten inledde ett folkmord mot den yazidier och kristna i Irak för sju år sedan. Men listan kan göras betydligt längre än så.

Det har länge funnits en uppfattning att Mellanösternregionen är en region med en mångfald av religioner och kulturer. Den bilden bör delvis ifrågasättas.

I flera länder har flyttlass, flykt, rensning och konflikter snarare lett fram till etniskt och kulturellt homogena enklaver. Krigen i Syrien och Irak har inneburit religiös rensning ända ned till enskilda trappuppgångar. Sekteristiskt våld mellan extremister i islams två huvudfåror, sunni och shia, har slitit länder i stycken och lett till demografiska förändringar och sår som kanske aldrig kommer att kunna läkas.

Emigrationen syns allra tydligast hos de kristna i Mellanöstern. Den kristna befolkningen är en av Mellanösterns ursprungsfolk. Assyrier/syrianer har funnits i regionen i flera tusen år innan kristendomen föddes. De första kyrkorna restes på Levanten och i tvåflodslandet. I dag byggs de i stället på en markanvisning i Södertälje och Botkyrka. Vid sidan om Libanon, Egypten och Israel så är den kristna befolkningen kraftigt decimerad i regionen. I Turkiet, Irak och Palestina återstår bara små skärvor av vad som tidigare var dynamiska och stora kristna samhällen.

Kvinnor, hbtq-personer och barn lever också i stor utsatthet i Mellanöstern. Barnen drabbas av konflikter, förtryck och flykt, vilket sätter avtryck för resten av deras liv. För kvinnornas del finns också stora problem med patriarkala strukturer, sexuellt våld och avsaknad av ekonomisk och politisk makt. För hbtq-personer är situationen ofta djupt mentalt påfrestande då samkönade relationer i stort sett inte accepteras någonstans, med undantag för Israel.

Kurderna har länge utsatts för omfattande förföljelser. I dag har Kurdistans regionala regering (KRG) federal status enligt Iraks grundlag, och i Syrien finns områden och städer öster om Eufrat som kontrolleras av kurderna och andra grupper i området (Rojava). Omvärlden bör ge kurderna stöd i att bygga upp sina administrationer och samtidigt ställa krav på att införa demokrati och bekämpa korruption.

Minoriteter i Iran utsätts också för förföljelser. Dit hör inte minst balocher, kurder, azerier och araber. Omvärlden måste öka trycket på den iranska regimen att respektera icke-shiiters rättigheter och att bygga ett inkluderande demokratiskt samhälle.

Det viktigaste som krävs för att skydda minoriteter i Mellanösterns konfliktområden är säkerhet. Utan långsiktig säkerhet blir det omöjligt för utsatta, och därmed också militärt svaga aktörer att våga bo kvar i området och tro på en framtid. Det andra som krävs är att jihadismen och annan intolerans bekämpas aktivt och får mindre attraktionskraft. Det tredje som krävs är en rättsstat där minoriteters rättigheter garanteras. Detta måste Sverige, EU och världssamfundet agera för.

3. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (C)

Kerstin Lundgren (C) och Magnus Ek (C) anför:

När det gäller erkännande av stater är det för Centerpartiet självklart att det är folkkrätens principer som gäller. Sverige har generellt hävdat att tre villkor ska vara uppfyllda för ett erkännande av stater. Det måste finnas ett folk, ett

territorium och en regering som har kontroll över territoriet. Härutöver kan det precis som när det gäller erkännande av Kosovo finnas fall där särskilda omständigheter spelar en avgörande roll för erkännandefrågor. Även om detta gäller för Palestina kvarstår frågan om när och hur ett beslut om erkännande tas. Formerna och tidpunkten har kritiserats av Centerpartiet, och KU har även slagit fast det särskilda ansvar som utrikesministern och statsministern har för det inträffade.

Vi kan alltså konstatera att Sverige genom regeringens agerande har reducerat Sveriges röst i området och i konflikten. Sverige har inte heller tydligt agerat gentemot den palestinska myndigheten för att nå framsteg på prioriterade områden som mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokrati och tyvärr inte heller när det gäller att klart driva på mot hat, våld och extremism.

4. Fredsprocessen i Mellanöstern, Israel och Palestina, punkt 2 (L)

Joar Forssell (L) anför:

Liberalerna står bakom en tvåstatslösning där en palestinsk stat bildas och Israel ges långtgående säkerhetsgarantier. På båda sidor finns radikala krafter som motsätter sig en fred och försvårar möjligheterna. Dit hör bosättarrörelsen i Israel och palestinska terrorgrupper. Avtalen som slutits mellan Israel och flera arabstater det senaste året ska välkomnas och kan förhoppningsvis bidra positivt till den politiska och ekonomiska utvecklingen. En fredsprocess är extra viktig för palestinerna eftersom de är den svagare parten i konflikten och därtill befinner sig i ett omfattande beroende av Iran och flera andra länder. Hur exakt gränserna vid ett fredsavtal ska dras blir föremål för förhandlingar, men utgångspunkten bör vara 1967 års gränser där östra Jerusalem också kan bli huvudstad i en palestinsk stat. Det är nödvändigt att den palestinska myndigheten och PLO aktivt arbetar mot judehat och terror, och omedelbart upphör med uppviglingar till våld. Israel måste också använda de verktyg landet har för att mota tillbaka våldsverkare på Västbanken och ge möjligheter till palestinerna på Västbanken att kunna leva normala liv med rörelsefrihet och kunna bygga en starkare ekonomi på Västbanken.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:317 av Robert Halef (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör erkänna folkmordet 1915 på syrianer, armenier, kaldéer, assyrier och pontiska greker och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:371 av Amineh Kakabaveh (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör skärpa sin kritik mot den turkiska regeringen för dess brott mot demokratins principer och bristande respekt för mänskliga rättigheter, särskilt gällande kurderna, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella sammanhang bör agera för att förhindra att den kurdiska befolkningen och andra folkgrupper i Turkiet, såsom armenier, aleviter, assyrier, zaza med flera, utses till syndabockar och paria för att dölja AKP-regeringens oförmåga att medverka till fred genom att respektera kurdernas och andra folkgruppers demokratiska och mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att den turkiska regeringen häver det undantagstillstånd som den infört och som hårt drabbar den kurdiska befolkningen samt friger alla politiska fångar inklusive såväl regeringskritiska journalister som inspärrade oppositionella samt HDP:s parlamentariker och partiledare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen i sina kontakter med den iranska regimen ständigt bör kräva att den iranska regimen upphör med förföljelserna av politiskt oppositionella och med avrättningarna av kurdiska regimmotståndare och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det kurdiska folket och andra minoriteter i Kurdistan Iran bör få sina rättmätiga kulturella, demokratiska och mänskliga fri- och rättigheter förverkligade och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1155 av Ingela Nylund Watz (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade kontakter med Turkiet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1367 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör återkalla sitt erkännande av Palestina och förklara det ogiltigt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1380 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1384 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:135 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättningsprodukter samt agera för att en sådan blir obligatorisk i hela EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i FN bör driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ inom FN och EU för att stoppa rivningarna av palestinska byggnader, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och att de familjer och samhällen som drabbats kompenseras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i fortsatta förhandlingar bör driva att frågan om flyktningarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, ska kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera tydligt och kraftfullt för att såväl de israeler som de palestinier som gjorde sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfallskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning inom EU och FN gentemot Israels sabotage av humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, inom ramen för EU och FN, bör verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfallskrig mot Gazaremsan och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera för att såväl de israeler som de palestinier som gjort sig skyldiga till brott mot internationell rätt i anslutning till the Great March of Return ska ställas inför rätta och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningarna av Ship to Gaza och de som utfört dem, ställs inför rätta för brott mot folkrätten och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas Ark genomförs och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som inom EU och FN bör verka för att värna det

- demokratiska utrymmet och civilsamhällets roll i Israel och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att FN ska understödja alla försök till nationella, fria och demokratiska val såväl till parlament som av president i Palestina och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, understödja försöken till inompalestinsk försoning och inom EU och FN verka för att både Hamas och al-Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:228 av Björn Söder (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:229 av Björn Söder (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen formellt ska erkänna folkmordet 1915 på olika minoriteter i det osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:645 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör göra en demokratisk offensiv gentemot Turkiet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:755 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer självstyre i kurddominerade områden i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att respektera grundläggande mänskliga rättigheter för kurder i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utökat stöd till kurddominerade områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:756 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i ett internationellt sammanhang bör intensifiera sina insatser och verka för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att arbeta för en säker zon för kristna minoriteter i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:758 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till en internationell koalition med syftet att granska ledare som bistått Islamiska staten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:762 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen med anledning av resolution 2091 bör erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien som folkmord och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:768 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör återkalla sitt erkännande av Palestina och förklara det ogiltigt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte betrakta en statsledning i Palestina där Hamas ingår som legitim och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principerna för en tvåstatslösning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på palestinska myndigheten och PLO och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:774 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:826 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör erkänna de folkmord som IS gjort sig skyldig till på kristna syrier, assyrier, kaldéer och yazidier och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:958 av Per Söderlund (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna folkmordet 1915 och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2086 av Maria Nilsson och Joar Forssell (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omläggning av den svenska Israelpolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2134 av Peter Persson (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den israeliska ockupationen av och bosättningspolitiken i Palestina måste upphöra samt att Jerusalems delade status respekteras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige självt och genom EU måste göra sitt yttersta för att hjälpa Gazas lidande invånare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN och genom EU måste ta nya initiativ i Palestinafrågan och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2818 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, så som skett i Europaparlamentet, bör erkänna att det skedde ett folkmord 2014 på kristna folkgrupper och på yazidier i Irak och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell ad hoc-domstol för IS-brott och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en säker zon i Irak och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta relationen med Israel och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta avstånd ifrån och fördöma den internationella BDS-rörelsen för dess spridande av antisemitiska föreställningar och hat mot staten Israel samt att uppmana till att inte i någon form stödja eller finansiera dess projekt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2819 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell skyddsstyrka i Hormuzsundet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör bidra till en fredlig lösning av pågående konflikter i Mellanöstern genom multilaterala organisationer, i första hand EU men även FN, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återuppbbygga goda relationer med Israel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3357 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de krigsförbrytelser som har begåtts under kriget i Syrien utreds av Internationella brottmålsdomstolen (ICC), eller annan lämplig rättskipningsprocess, oavsett vilken gruppering som misstänks ha begått övergreppen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:96 av Björn Söder (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen formellt ska erkänna folkmordet 1915 på olika minoriteter i Osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:97 av Björn Söder (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:257 av Robert Halef (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka genom FN och EU för återuppbyggandet av kristna områden i Nineveslätten, Mosul samt andra etnoreligiösa minoriteters områden i Irak och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:272 av Per Söderlund (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna folkmordet 1915 och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:385 av Charlotte Quensel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:446 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör göra en demokratisk offensiv gentemot Turkiet i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:528 av Robert Halef (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU och OSSE bör verka för att det syrisk-ortodoxa klostret Mor Gabriels egendom som konfiskerats av turkiska staten återlämnas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:530 av Robert Halef (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en internationell konferens i Stockholm där FN:s säkerhetsråd, EU och Arabförbundet samlas för en plan som säkerställer Libanons suveränitet och självständighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:648 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till en internationell koalition med syftet att granska ledare som bistått Islamiska staten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i ett internationellt sammanhang bör intensifiera sina insatser och verka för att uppmärksamma de humanitära och kulturella

värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:669 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer självstyre i kurddominerade områden i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att respektera grundläggande mänskliga rättigheter för kurder i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utökat stöd till kurddominerade områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:676 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydligare regional strategi för Syrienkrisen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:689 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna folkmordet 1915 på olika minoriteter i Osmanska riket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen med anledning av resolution 2091 bör erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien som folkmord och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:691 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör återkalla sitt erkännande av Palestina och förklara det ogiltigt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte betrakta en statsledning i Palestina där Hamas ingår som legitim och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på palestinska myndigheten och PLO och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:694 av Magnus Oscarsson och Mikael Oscarsson (båda KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1894 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om israelisk annektering av palestinskt territorium och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1907 av Johan Büser och Elin Gustafsson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den israeliska ockupationen av och bosättningspolitiken i Palestina måste upphöra samt att Jerusalems delade status bör respekteras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige självt och genom EU måste göra sitt yttersta för att hjälpa Gazas lidande invånare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN och genom EU på varje sätt måste försöka förhindra den annektering av ockuperat palestinskt territorium som den israeliska högern vill driva fram och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2412 av Aylin Fazelian m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska sätta press på Iran för att stoppa uttorkningen av Urmiasjön och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2430 av Abraham Halef (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN bör ta initiativ till att den religiösa och etniska mosaiken bevaras i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minoriteternas såsom syrianers, assyriers och kaldéers religions- och övertygelsefrihet bör säkras och att en religionsdialog bör föras mellan

olika religiösa och etniska grupper i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korrupktion och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bistånd, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2775 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell skyddsstyrka i Hormuzsundet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett erkännande av folkmordet 2014 på kristna folkgrupper och på yazidier i Irak och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett erkännande av folkmordet 1915, Seyfo, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell ad hoc-domstol för IS-brott och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att återupprätta relationen med Israel och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska verka för att fler arabländer normaliserar sina relationer med Israel och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta avstånd ifrån och fördöma den internationella BDS-rörelsen för dess spridande av antisemitiska föreställningar och hat mot staten Israel samt att uppmana till att inte i någon form stödja eller finansiera dess projekt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör bidra till en fredlig lösning av pågående konflikter i Mellanöstern genom multilaterala organisationer, i första hand EU men även FN, och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återuppbygga goda relationer med Israel och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
4. Motioner för förenklad beredning		
2018/19:317	Robert Halef (KD)	
2018/19:371	Amineh Kakabaveh (V)	3–5, 13 och 16
2018/19:1155	Ingela Nylund Watz (S)	
2019/20:228	Björn Söder (SD)	1
2019/20:229	Björn Söder (SD)	1
2019/20:645	Désirée Pethrus (KD)	
2019/20:826	Magnus Oscarsson (KD)	
2019/20:958	Per Söderlund (SD)	
2019/20:2086	Maria Nilsson och Joar Forssell (båda L)	
2019/20:2134	Peter Persson (S)	1–3
2020/21:96	Björn Söder (SD)	1
2020/21:97	Björn Söder (SD)	1
2020/21:257	Robert Halef (KD)	
2020/21:272	Per Söderlund (SD)	
2020/21:385	Charlotte Quensel (SD)	1
2020/21:446	Désirée Pethrus (KD)	
2020/21:528	Robert Halef (KD)	
2020/21:530	Robert Halef (KD)	
2020/21:694	Magnus Oscarsson och Mikael Oscarsson (båda KD)	
2020/21:1894	Hanna Westerén (S)	
2020/21:1907	Johan Büser och Elin Gustafsson (båda S)	1–3
2020/21:2412	Aylin Fazelian m.fl. (S)	
2020/21:2430	Abraham Halef (S)	1 och 2